แนวทางการพัฒนาที่พักอาศัยประเภทโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี เป็นธุรกิจ Wellness ในวิกฤตการณ์ Covid-19

The Development of Small Hotel in Chantaburi Province for Wellness Business Guidelines in Covid-19 Crisis

รับบทความ	16/05/2021
แก้ไขบทความ	24/06/2021
ยอมรับบทความ	25/06/2021

ไกรพัชร เทศประสิทธิ์
ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Kraipachara Tesprasit
Department of Housing, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University
Kraipachara_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาอุปสงค์ในการท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจให้โรงแรมบริการสนับสนุนจากโรงแรม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อสร้างแบบสอบถามออนไลน์ (online) สำรวจพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความสนใจเข้าพักโรงแรมในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 313 คน โดยสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมเสริมสุขภาพฯ ที่สนใจให้โรงแรมบริการ รวมไปถึงความยินดีจะจ่ายค่าบริการแก่โรงแรมในการทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรม SPSS ให้ได้ผลการศึกษาตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า อุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจเข้าพักโรงแรมและทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพระหว่างท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก (actual demand) ที่เคยมาและสนใจมาพักโรงแรมในจันทบุรีอีกใน 1 ปี จำนวน 160 คน ส่วนใหญ่สนใจทำกิจกรรมภายนอกโรงแรมโดยวิธีเดินทางไปเอง มีความสนใจให้โรงแรมช่วยจัดกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์ กิจกรรมภายในโรงแรมที่สนใจคือ การนวด โดยมีความยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการทั้งสองกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เกษียณอายุ 60-79 ปี และพนักงานบริษัทเอกชน 30–59 ปี มีระดับรายได้สูง นิยมท่องเที่ยวช่วงเทศกาล มาพักโรงแรม 1 คืน และ 2 คืน เป็นส่วนใหญ่ เดินทางกับครอบครัวหรือเพื่อน จำนวน 3–5 คน และ 6–11 คน ด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายท่องเที่ยว 2,001–4,000 บาท ต่อทริปต่อคน 2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มรอง (potential demand) ที่ไม่เคยมาแต่สนใจมาพักโรงแรมที่จันทบุรีอีกใน 1 ปี จำนวน 60 คน สนใจรูปแบบกิจกรรมและยินดีจ่ายเพิ่มแก่บริการโรงแรมเพื่อทำกิจกรรมเช่นเดียวกันกับนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก มีความสนใจให้โรงแรมจัดสอนโยคะริมชายหาด และบริการรถรับ-ส่งเขาคิชฌกูฏ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเกษียณอายุ 60-79 ปี เป็นพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการอายุ 30–39 ปี และ 50–59 ปี มีรายได้สูง สนใจท่องเที่ยวช่วงเทศกาลเช่นเดียวกับกลุ่มแรกแต่มีประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวเฉลี่ยสูงกว่าที่ 2,000 บาทต่อทริปต่อคน

งานวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นถึง รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวสนใจให้โรงแรมจัดบริการรวมไปถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ศึกษาและเสนอแนะเป็นโอกาสในการพัฒนาธุรกิจโรงแรมของผู้ประกอบการในจังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาที่นำไปสู่การฟื้นตัวของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดจันทบุรีต่อไป

***คำสำคัญ**: โรงแรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ อุปสงค์การท่องเที่ยว*

Abstract

The study focuses on tourism demand of wellness as well as tourist characteristics, tourist behavior and the willingness to pay for hotel health promotion services by using the study of the theory and research related to wellness tourism, creating online questionnaire to survey the behavior of a Thai tourist group interested in traveling to Chantaburi, the prominent province of East. Analyzing the results of education through the statistical trend monitoring is able to bring the key words together with the results of studies.

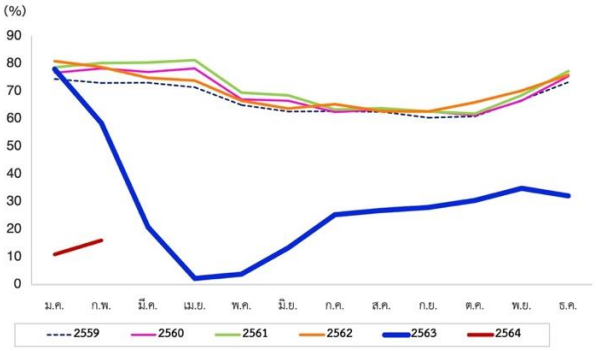
This study found that the tourist demand tends to stay in the hotel accommodations in Chantaburi and those who were interested in wellness activities can be identified into two tourist groups : The actual demand and the potential demand. 1) The actual demand is the main tourist groups that have ever come and be interested to stay at the Chantaburi Hotel, mostly be a women, retired 60-79 years old and private company employees, high-income tourists, one nights and two night stays in hotel, mostly with family or friends, travel 3-5 people and 6-11 people with their private cars, 2,001 - 4,000 bath per trip per person for travel expenses. Also, most of them were interested in doing things outside the hotel by themselves, but in doing things in a homestay activities by having the hotel organize things and have a lot of interest in Thai massage service inside the hotel with pleasure of paying for both activities. 2) the potential demand, the second group of tourists who never came but would be interested to stay at the hotel in Chantaburi, mostly women, retired 60-79 years old, and private company and government employees aged 30-39 and 50-59 years, had high incomes, as did the first group, but estimated the cost of travel to be over 2,000 bath per trip per person; doing the same thing as the main tourist, but would be interested in beach yoga hotels and a shuttle service to Khitchakut national park.

This study shows the nature and behavior of tourists interested in wellness as well as doing wellness activities during their travels, which are a new marketing target for studying and suggesting ways to develop small-scale hotels in Chantaburi as a model for the development of small-scale hotels.

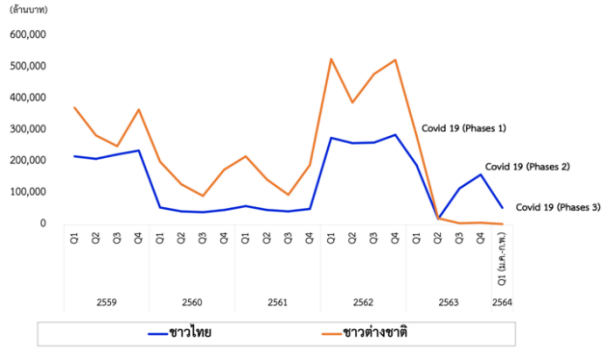
***Keywords**: Small Hotel, Wellness, Wellness Tourism, Wellness Activities, Tourism Demand*

บทนำ

วิกฤตการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงปลายเดือนธันวาคม 2562 สร้างผลกระทบต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ทั่วโลกโดยเฉพาะธุรกิจที่พักอาศัยประเภทโรงแรม รัฐบาลไทยมีการออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักร มีคำสั่งให้สถานบริการประเภทโรงแรมทั่วราชอาณาจักรปิดบริการชั่วคราว

ภาพ 1 อัตราการเข้าพักโรงแรมรายเดือนของโรงแรมไทย พ.ศ. 2559-2564
ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพ 2 รายได้รวมจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ พ.ศ. 2559-2564
ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ซึ่งมาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออัตราการเข้าพักรายเดือนของโรงแรมทั่วประเทศต่ำสุด 2.23% ในเดือนเมษายน 2563 (ภาพ 1) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เกิดการหดตัวของรายได้จากนักท่องเที่ยวรวมทั้งประเทศต่ำสุด 39,740 ล้านบาท จากเดิม 652,268 ล้านบาท (ภาพ 2) แม้ต่อมาภาครัฐได้เริ่มมีการปลดล็อคการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมภายในประเทศ แต่ก็เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภายในประเทศขึ้นอีกครั้งช่วงปลายเดือนธันวาคม 2563 (ระยะที่ 2) ต่อเนื่องมาถึงช่วงปลายเดือนเมษายน 2564 (ระยะที่ 3) ซึ่งรุนแรงกว่าสองครั้งแรกดึงอัตราการเข้าพักแรม และรายได้การท่องเที่ยวลงต่ำอีกครั้ง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, [ม.ป.ป.]) สถานการณ์ดังกล่าวมีช่วงระยะเวลายาวนานกว่า 1 ปี ทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมเกิดภาวะขาดแคลนรายได้ต่อเนื่อง เกิดการปิดตัวของบริษัทที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลประเภทโรงแรมทั่วประเทศเพิ่มขึ้นมากที่สุดในเดือนธันวาคม 2563 ถึง 61 แห่ง (กองข้อมูลธุรกิจ, 2560)

แม้เศรษฐกิจโรงแรมจะหดตัวอย่างรุนแรง แต่เศรษฐกิจด้านสุขภาพทั้งภายในและภายนอกประเทศกลับขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวกับกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ (wellness) ซึ่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) แห่ง (กองข้อมูลธุรกิจ, 2560) แสดง ในปี พ.ศ. 2560 (มกราคม - พฤศจิกายน) พบว่า จำนวนการจัดตั้งบริษัท และมูลค่ารายได้รวมของธุรกิจเชิงสุขภาพในประเทศไทยเติบโตสูงขึ้น โดยเฉพาะ อัตรารายได้รวมเพิ่มขึ้นที่ 9% เมื่อเทียบจากปี พ.ศ. 2558 สูงกว่าอัตรา GDP ประเทศที่เติบโตเพียง 3.2% เท่านั้น สนับสนุนด้วยข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานสื่อดิจิทัล (Digital 2021:THAILAND, [n.d.]) พบว่า ปี พ.ศ. 2563 มูลค่าการใช้จ่ายสินค้า Online ในประเทศไทยโดย เฉพาะสินค้าเพื่อสุขภาพ (food & personal care) เติบโตขึ้นเป็นอันดับ 1 ที่ 74.3% สูงสุดในสินค้าทุกหมวด ซึ่งปัจจัยเรื่องโรคระบาดทำให้ประชาชนชาวไทยเองมีความระมัดระวังเรื่องสุขภาพ การเลือกซื้อสินค้า และการใช้บริการเชิงสุขภาพในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

จังหวัดจันทบุรีได้รับการสนับสนุนโดยรัฐบาลให้เป็น “ต้นแบบการท่องเที่ยวเมืองรอง” ใน ปี พ.ศ. 2561 เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งภูเขา น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมาช้านาน ซึ่งลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวเป็นปัจจัยหลักที่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต้องการมาท่องเที่ยว อ้างอิงจากงานของ ณัฏฐ์วรดี คณิตินสุทธิทอง (2560, น.10) และการที่จังหวัดมีพื้นที่ติดชายทะเล สามารถสะท้อนศักยภาพใน

การเป็น Wellness City ตามนโยบายการสนับสนุนด้าน Wellness Hub จากภาครัฐได้ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (การท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี, 2561, น.20-21) ซึ่งเป็นโยบายด้าน EEC ที่อาจส่งผลกระทบด้านบวกแก่จังหวัดจันทบุรี สร้างโอกาสแก่ผู้ประกอบการโรงแรมในการนำเอาธุรกิจด้านกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจโรงแรมในอนาคต

จากข้อมูลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นโอกาสในการศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยว และกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในจังหวัดจันทบุรีที่นักท่องเที่ยวสนใจให้โรงแรมบริการ โดยผลการศึกษาดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการโรงแรมท้องถิ่น ในการใช้กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาโรงแรมที่ประสบปัญหาขาดแคลนรายได้จากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการออกนโยบายช่วยเหลือผู้ประกอบการโรงแรมในประเทศต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

ให้เรียก Wellness ในงานวิจัยเล่มนี้ว่า กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้รักสุขภาพที่มีแนวโน้มจะเข้าพักอาศัยในโรงแรมในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเสนอแนะโอกาสแก่ผู้ประกอบการในการนำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโรงแรม

1.1 ความหมายของโรงแรม

พระราชบัญญัติโรงแรม (2547, น.2) กล่าวถึง “โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน

1.2 ความหมายของโรงแรมขนาดเล็ก

ธนาภา พรประทานเวช (2558, น.15-20) ศึกษาเรื่อง ความหมายของโรงแรมขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึง โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 5 ห้อง แต่ไม่เกิน 79 ห้อง เนื่องจากกฎหมายกำหนดว่า โรงแรมที่มีขนาดเกิน 80 ห้องขึ้นไปจำเป็นต้องมีการยื่นเรื่องให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมกรุงเทพ หรือ EIA พิจารณา ซึ่งเป็นเหตุผลให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่สร้างโรงแรมเพียง 79 ห้องเพื่อความสะดวกในการบริการจัดการ

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.1 อุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism demand)

ณัฐกานต์ โรจนุตมะ (2542, น.10-15) ให้นิยาม อุปสงค์การท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปใช้บริการ ซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งในงานวิจัยนี้มีการใช้ลักษณะของอุปสงค์การท่องเที่ยว 2 แบบ ในการนำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่

1 อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง (Actual demand) หมายถึง จำนวนประชากร หรือผู้คนที่เดินทางไปท่องเที่ยว ณ จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวได้จริง เป็นอุปสงค์ที่มีความครบถ้วนตามความหมายของอุปสงค์ คือมีความต้องการ มีความพร้อมและความเต็มใจจะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในขณะนั้น

2 อุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (Potential demand) ได้แก่ จำนวนประชากรหรือนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเดินทางโดยมีองค์ประกอบของอุปสงค์ด้านความต้องการแล้ว แต่ยังขาดองค์ประกอบด้านการเงิน เวลาหรือการจัดการด้าน

การเดินทาง โดยอาจเปลี่ยนเป็นอุปสงค์ที่แท้จริงได้ หากระบบการตลาดให้ความสำคัญและเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องของการให้เครดิต การจัดการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

2.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

นิฤมน คำเอี่ยม (2553, น.17) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้จำเป็นต้องศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีรายละเอียด ดังนี้

1 วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว อาจกล่าวได้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวหรือพักแรมมากที่สุด รองลงมาเป็นเพื่อการเยี่ยมญาติ เพื่อน รวมทั้งการไปราชการหรือการติดต่อธุรกิจต่าง ๆ

2 พาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยมักนิยมเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว เพราะมักจะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางที่ผ่าน สะดวกสบายสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ดี

3 ลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยว มีลักษณะการเดินทางเป็นกลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดคือกลุ่มเพื่อน

4 สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

5 ระยะเวลาในการท่องเที่ยว สำหรับจำนวนวันเฉลี่ยต่อครั้งในการพักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากการศึกษาล่าสุด พบว่า มีระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งละประมาณ 2.22 วันต่อครั้ง

6 ลักษณะของการพักแรม โดยทั่วไปจะพักแรมตามบ้านญาติหรือเพื่อนซึ่งเป็นรูปแบบดั้งเดิมของการท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทยที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมไทย ส่วนที่เหลือจะพักตามสถานที่พักแรมประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม

7 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว จากการศึกษาล่าสุดมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1,657.31 บาท ต่อคนต่อวัน

8 ลักษณะของการใช้จ่ายเงิน พบว่า ลักษณะการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไป โดยค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารและเครื่องดื่มเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือค่าใช้จ่ายในการซื้อของ ค่าพาหนะ และค่าที่พักตามลำดับ

2.3 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness tourism)

ปทิตตา ตันติเวชกุล (2546, น.29-30) ศึกษาเรื่อง ประเภทของการเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวโดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในที่พักแรมหรือนอกที่พักแรมอย่างถูกวิธี โดยส่วนใหญ่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิต และพักผ่อนหย่อนใจ

2.4 การท่องเที่ยวเชิงสร้างเสริมสุขภาพกับธุรกิจโรงแรม

รัฐภัทร์ ธนภัทรธีรานันท์ (2561, น.28) ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างเสริมสุขภาพกับธุรกิจโรงแรม พบว่า ธุรกิจโรงแรมสามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักได้โดยตรงและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มจากการให้บริการ โดยนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยอาจร่วมมือกับธุรกิจอื่นในพื้นที่เพื่อเพิ่มทางเลือกด้านกิจกรรมที่หลากหลายแก่แขกที่เข้าพัก หรืออาจพัฒนารูปแบบการให้บริการที่มีอยู่เดิมให้มีความแปลกใหม่ เช่น บริการสปาด้วยทรายขัดผิวจากทะเลเพื่อให้ผู้ใช้บริการรู้สึกถึงความแตกต่างที่ไม่สามารถพบได้โดยทั่วไป

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักสุขภาพที่มีแนวโน้มเข้าพักโรงแรมในจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2) พฤติกรรมการท่องเที่ยว และรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวสนใจให้โรงแรมบริการ 3) ความยินดีจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอผล

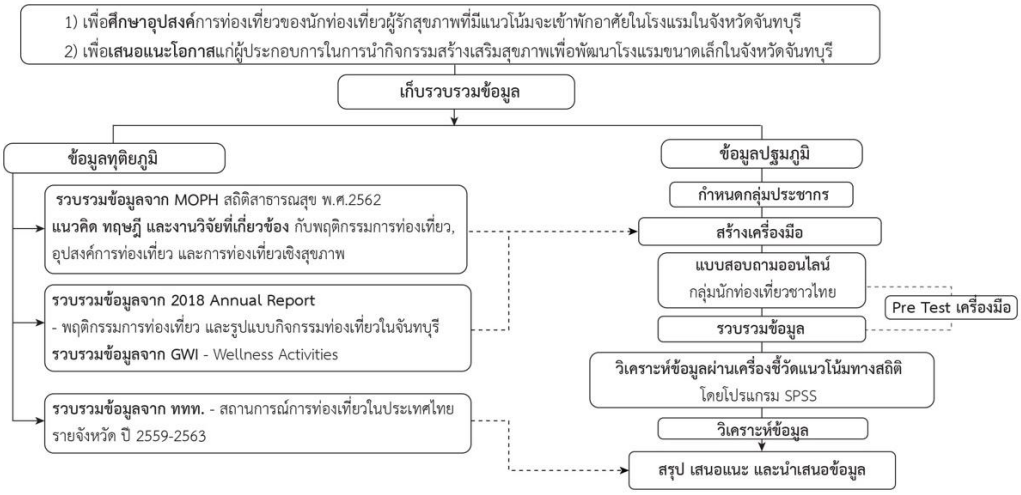
2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร เนื่องจากช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดข้อจำกัดในการกำหนดประชากรที่สนใจศึกษาและการกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนั้น ประชากรที่ใช้ใน

การศึกษาวิจัยนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีหรือมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวและพักแรมค้างคืนในจังหวัดจันทบุรีในอนาคต จากช่องทางออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชั่นไลน์ (LINE) และ เฟสบุ๊ค (Facebook) เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แทนการลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีหรือมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวและพักแรมค้างคืนในจังหวัดจันทบุรีในอนาคต เนื่องจากไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ กัลยา วานิชย์บัญชา (2545, น.26) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 6% ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 313 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ภาพ 3 แผนภาพแสดงวิธีดำเนินการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ (Google forms) จากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 313 คน โดยสอบถามด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ รูปแบบกิจกรรมที่สนใจให้โรงแรมบริการ และความยินดีจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมเพื่อทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ ในการสอบถามด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างกันจึงต้องมีชุดคำถามที่ต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่สนใจทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ
และ สนใจมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม กลุ่มตัวอย่างที่ เคยมา และ ไม่เคยมา จังหวัดจันทบุรี

พฤติกรรมการท่องเที่ยวและพักค้างโรงแรม ระหว่างกลุ่มที่ เคยมา และ ไม่เคยมา จังหวัดจันทบุรี		**ผู้ตอบแบบสอบถาม**	
		จำนวน (คน)	**ร้อยละ**
ผู้ที่สนใจทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และ สนใจมาท่องเที่ยวจันทบุรี	เคยมา	160	66.12
	ไม่เคยมา	60	33.88
	รวม	**220**	**100.0**

จากตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และสนใจมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี และโดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เคยมาท่องเที่ยวจันทบุรี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 66.12 เพื่อสอบถามข้อมูล

ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีครั้งล่าสุด ได้แก่ ช่วงเดือนท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักค้างคืน ช่วงวันที่พักค้างคืน ผู้ร่วมเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง พาหนะที่ใช้เดินทาง และ ค่าใช้จ่ายประมาณการท่องเที่ยวต่อทริปต่อคน และ กลุ่มที่ยังไม่เคยมาท่องเที่ยวจันทบุรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 เพื่อสอบถามข้อมูลด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีในอนาคต ได้แก่ ช่วงเดือนที่สนใจท่องเที่ยว และ ประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวต่อทริปต่อคน ส่วนกลุ่มที่เหลือ จำนวน 93 คน ไม่มีความสนใจท่องเที่ยวทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และไม่สนใจมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี จึงไม่นำมาสรุปรวมในผลการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดจากแบบสอบถามออนไลน์ (online) วิเคราะห์ผ่านโปรแกรมชี้วัดทางสถิติ SPSS เพื่อหาผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างที่เคยมาและไม่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีดังที่กล่าวมาข้างต้น ตามแนวคิด อุปสงค์การท่องเที่ยว ณัฐกานต์ โรจนุตมะ (2542, น.15) โดย กลุ่มที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ให้เรียกว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก (actual demand) และ กลุ่มที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ให้เรียกว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มรอง (potential demand)

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

1 ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับกำหนดตัวแปรในแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว และความยินดีจ่ายเพื่อกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ (wellness activities) จาก GWI [n.d.] ร่วมกับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี จากรายงานประจำปี จังหวัดจันทบุรี 2561 สำหรับกำหนดตัวแปรในแบบสอบถามด้านรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในจังหวัดจันทบุรี

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์และคัดกรองกลุ่มตัวอย่างในผลการศึกษา แบ่งผลการศึกษาออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.ลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2.พฤติกรรมการท่องเที่ยว 3.รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สนใจให้โรงแรมบริการ 4.ความยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง แบ่งเป็นผู้สูงวัยที่เกษียณอายุ 60-79 ปี และเป็นพนักงานประจำอายุ 30–59 ปี จำนวนใกล้เคียงกัน มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่จัดเป็นผู้มีรายได้สูง (ประมาณการรายได้ของครัวเรือน พ.ศ. 2560 –2564 (ทั่วประเทศ) จำแนกตามเกณฑ์ของ กคช., รายงานการคาดประมาณรายได้ของครัวเรือนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564, [ม.ป.ป.]) คือ มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน

2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรอง

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผู้สูงอายุ 60-79 ปี และวัยทำงานอายุ 30–39 ปี จำนวนเท่ากัน รองลงมาเป็นวัยทำงานตอนปลายอายุ 50-59 ปี เป็นผู้เกษียณอายุ และอาชีพพนักงานประจำ ซึ่งแบ่งเป็นพนักงานเอกชนและข้าราชการ จำนวนใกล้เคียงกัน มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่จัดเป็นเป็นผู้มีรายได้สูง คือ มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก

พบว่า ส่วนใหญ่สนใจมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน รองลงมาเป็นพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ มีการประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยว 2,001 – 4,000 บาท ต่อทริปต่อคน มากที่สุด ส่วนใหญ่มาในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ รองลงมา

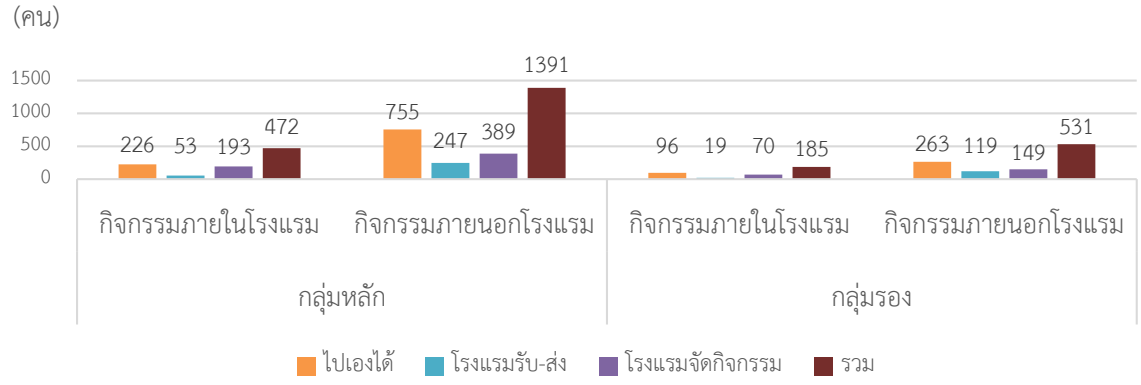
เป็นช่วงวันธรรมดา โดยนิยมมาพักค้างโรงแรม 2 คืน และ 1 คืน เป็นส่วนใหญ่ เดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว เพื่อนจำนวน 3–5 คน และ 6–11 คน เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรอง

พบว่า ส่วนใหญ่สนใจท่องเที่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ และ มีนาคม-มิถุนายน เป็นสัดส่วนจำนวนใกล้เคียงกัน และมีการประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวสูงสุดที่ 4,001 – 6,000 บาท เป็นส่วนใหญ่

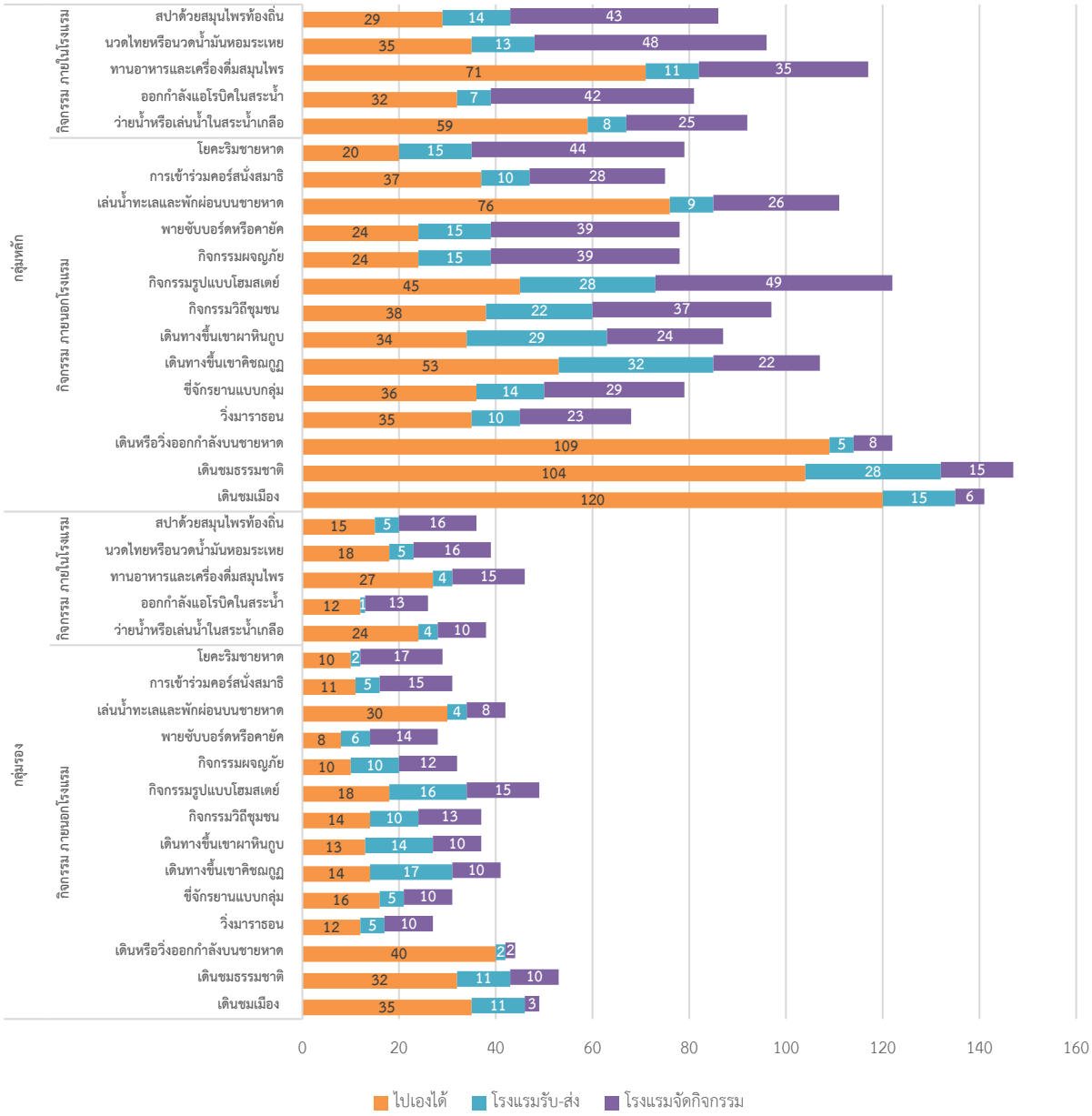
ส่วนที่ 3 รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สนใจให้โรงแรมบริการ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพฯ ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ เป็น 3 ลักษณะ คือ 1.ไปเองได้ 2. ให้โรงแรมบริการรถรับ-ส่ง และ 3. ให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรม จำแนก ตามกิจกรรมภายนอกและภายในโรงแรม โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบกิจกรรมได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพ 4 สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหลักและกลุ่มรองที่เลือกทำกิจกรรม
จำแนกตาม กิจกรรมภายนอกและภายในโรงแรม (เลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ)
ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก และ นักท่องเที่ยวกลุ่มรอง มีความสนใจทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในจังหวัดจันทบุรีเหมือนกัน โดยสนใจเลือกทำกิจกรรมภายนอกโรงแรมมากกว่าภายในโรงแรม ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาโดยจำแนกกิจกรรมตามรายชื่อกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างสนใจทำ ดังนี้

ภาพ 5 สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหลักและกลุ่มรอง (คน) ที่เลือกทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม รายชื่อกิจกรรมภายในและภายนอกโรงแรม (เลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็น นักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก และ นักท่องเที่ยวกลุ่มรอง มีความสนใจกิจกรรมภายนอกโรงแรมด้วยวิธีการเดินทางไปเองจำนวนมากที่สุด ซึ่งกิจกรรม 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมเดินชมธรรมชาติ กิจกรรมเดินชมเมือง และ กิจกรรมการเดินหรือวิ่งออกกำลังบนชายหาด ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่นักท่องเที่ยวสนใจให้โรงแรมบริการ มีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สนใจให้โรงแรมบริการ (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก)

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักสนใจให้โรงแรมบริการ สามารถจำแนก กิจกรรมภายนอกโรงแรม และ กิจกรรมภายในโรงแรม มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 กิจกรรมภายนอกโรงแรม

- กิจกรรมภายนอกโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรม โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ โยคะริมชายหาด กิจกรรมผจญภัย และพายเรือคายัคหรือซับบอร์ดจำนวนเท่ากัน ตามลำดับ

- กิจกรรมภายนอกโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการเฉพาะรถรับ-ส่ง โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ เดินทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ เดินทางขึ้นเขาผาหินกูบ เดินชมธรรมชาติ และกิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์เท่ากัน ตามลำดับ

1.2 กิจกรรมภายในโรงแรม นำเสนอเฉพาะข้อมูลรูปแบบกิจกรรมภายในโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมเท่านั้น โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ นวดไทยหรือนวดน้ำมัน สปาด้วยสมุนไพรท้องถิ่น และ ออกกำลังแอโรบิคในสระน้ำ ตามลำดับ

2. กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สนใจให้โรงแรมบริการ (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรอง)

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรองสนใจให้โรงแรมบริการ สามารถจำแนก กิจกรรมภายนอกโรงแรม และ กิจกรรมภายในโรงแรม มีรายละเอียด ดังนี้

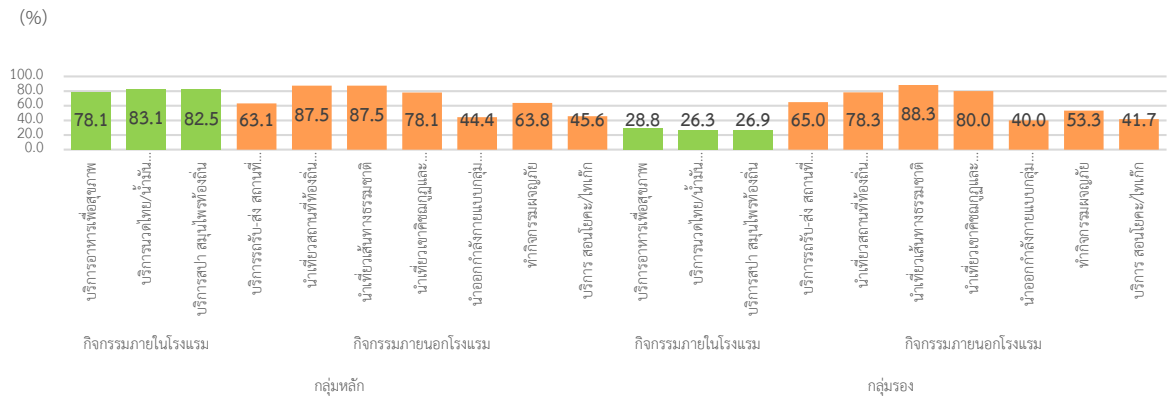
2.1 กิจกรรมภายนอกโรงแรม

- กิจกรรมภายนอกโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรม โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ โยคะริมชายหาด กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และการเข้าร่วมคอร์สนั่งสมาธิ (meditation course) จำนวนเท่ากัน และพายเรือคายัคหรือซับบอร์ด ตามลำดับ

- กิจกรรมภายนอกโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการเฉพาะรถรับ-ส่ง โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ เดินทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และ เดินทางขึ้นเขาผาหินกูบ ตามลำดับ

2.2 กิจกรรมภายในโรงแรม นำเสนอเฉพาะข้อมูลรูปแบบกิจกรรมภายในโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมเท่านั้น โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ นวดไทยหรือนวดน้ำมัน และสปาด้วยสมุนไพรท้องถิ่น จำนวนเท่ากัน ทานอาหารหรือเครื่องดื่มสมุนไพรท้องถิ่น และ ออกกำลังแอโรบิคในสระน้ำ ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ความยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

ภาพ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหลักและกลุ่มรองที่ยินดีจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพฯ จำแนกตาม กิจกรรมภายในและภายนอกโรงแรม

ที่มา: ผู้วิจัย

1. ความยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก)

จากภาพ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักส่วนใหญ่ ยินดีจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมภายนอกโรงแรม โดยยินดีจ่ายเพื่อบริการนำเที่ยวนอกโรงแรมมากที่สุดโดยบริการ 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการนำเที่ยวสถานที่ท้องถิ่นพร้อมทำกิจกรรมวิถีชุมชน บริการนำเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ และ บริการนำเที่ยวเขาคิชฌกูฏและนำกิจกรรม

พุทธศาสน์ รองลงมายินดีจ่ายเพื่อบริการกิจกรรมภายในโรงแรมโดยบริการ 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการนวดไทยหรือนวดน้ำมันหอมระเหย บริการ สปาสมุนไพรท้องถิ่น และ บริการอาหารเพื่อสุขภาพ ตามลำดับ

2. ความยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรอง)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรองส่วนใหญ่ ยินดีจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมภายนอกโรงแรม โดยยินดีจ่ายเพื่อบริการนำเที่ยวนอกโรงแรมมากที่สุดโดยบริการ 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการนำเที่ยวเส้นทางธรรมชาติ บริการนำเที่ยวเขาเขาคิชฌกูฏและนำกิจกรรมพุทธศาสน์ และบริการนำเที่ยวสถานที่ท้องถิ่นพร้อมทำกิจกรรมวิถีชุมชน ตามลำดับ รองลงมายินดีจ่ายเพื่อบริการกิจกรรมภายในโรงแรมโดยบริการ 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการอาหารเพื่อสุขภาพ บริการสปาสมุนไพรท้องถิ่น และ บริการนวดไทยหรือนวดน้ำมันหอมระเหย ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สนใจให้โรงแรมบริการ และลักษณะของอุปสงค์การท่องเที่ยว สามารถสรุปผลการศึกษา โดยแบ่งตามกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก และ นักท่องเที่ยวกลุ่มรอง ดังนี้

1. รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ต้องการให้โรงแรมบริการและอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลัก คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เคยมาและสนใจมาท่องเที่ยวและพักค้างโรงแรมจันทบุรีอีกใน 1 ปีนับจากนี้ ซึ่งมีความสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมภายนอกโรงแรม ได้แก่ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ กิจกรรมผจญภัย และพายเรือคายัคหรือซับบอร์ด โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการโรงแรมนำเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว ในขณะที่โยคะริมชายหาด มีการเลือกยินดีจ่ายเพิ่มต่ำกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรม มีความสนใจกิจกรรมโดยต้องการให้โรงแรมบริการเฉพาะรถรับ-ส่ง ได้แก่ เดินทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ เดินทางขึ้นเขาผาหินกูบ เดินชมธรรมชาติ และกิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการรถของโรงแรมรับ-ส่งสถานที่ท่องเที่ยวภายนอกเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมภายในโรงแรม ได้แก่ นวดไทยหรือนวดน้ำมัน สปาด้วยสมุนไพรท้องถิ่น และ ออกกำลังแอโรบิคในสระน้ำ โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการทำกิจกรรมดังกล่าวภายในโรงแรม

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง แบ่งเป็นผู้สูงวัยที่เกษียณอายุ 60 - 79 ปี กลุ่มหนึ่งและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นวัยทำงานมีอาชีพเป็นพนักงานประจำอายุ 30 – 59 ปี จำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่สนใจมาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว คือช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน และ พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ จำนวนใกล้เคียงกัน โดยมาในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุด รองลงมาเป็นช่วงวันธรรมดา โดยนิยมมาพักค้างโรงแรม 2 คืน และ 1 คืน จำนวนใกล้เคียงกัน นิยมเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว และมากับเพื่อน จำนวน 3 – 5 คน และ 6 – 11 คน ด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว 2,001 – 4,000 บาท ต่อทริปต่อคน มากที่สุด

2. รูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ต้องการให้โรงแรมบริการและอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มรอง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มรองมีความสนใจกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ไม่เคยมาแต่สนใจมาท่องเที่ยวและพักค้างโรงแรมจันทบุรีใน 1 ปีนับจากนี้ ซึ่งมีความสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมภายนอกโรงแรม ได้แก่ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และการเข้าร่วมคอร์สนั่งสมาธิ (meditation course) และพายเรือคายัคหรือซับบอร์ด โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการโรงแรมนำเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว ในขณะที่โยคะริมชายหาด มีการเลือกยินดีจ่ายเพิ่มต่ำกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรม มีความสนใจกิจกรรมโดยต้องการให้โรงแรมบริการเฉพาะรถรับ-ส่ง ได้แก่ เดินทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และ เดินทางขึ้นเขาผาหินกูบ โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการรถของโรงแรมรับ-ส่งสถานที่ท่องเที่ยวภายนอกเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสนใจให้โรงแรมบริการจัดกิจกรรมภายในโรงแรม ได้แก่ นวดไทยหรือนวดน้ำมัน สปาด้วยสมุนไพรท้องถิ่น และ ทานอาหารหรือ

เครื่องดื่มสมุนไพรท้องถิ่น โดยมีผู้เลือกยินดีจะจ่ายเพิ่มจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 เพื่อใช้บริการทำกิจกรรมดังกล่าวภายในโรงแรม

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผู้สูงอายุ 60-79 ปี และวัยทำงานอายุ 30–39 ปี จำนวนเท่ากัน รองลงมาเป็นวัยทำงานตอนปลายอายุ 50-59 ปี กลุ่มหนึ่งเป็นผู้เกษียณอายุ และอีกกลุ่มหนึ่งมีอาชีพเป็นพนักงานประจำ ซึ่งแบ่งเป็นพนักงานเอกชนและข้าราชการจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่สนใจจะมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ และ มีนาคม-มิถุนายน เป็นสัดส่วนจำนวนใกล้เคียงกัน และมีการประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวสูงสุดที่ 4,001–6,000 บาท

จากวัตถุประสงค์ สามารถนำเสนอผู้ประกอบการด้านรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่กลุ่มตัวอย่างสนใจให้โรงแรมบริการทั้งภายนอกและภายในโรงแรม และเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเลือกยินดีจะจ่ายเพื่อใช้บริการโรงแรมทำกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 50 แสดงถึงโอกาสในการขายบริการเพื่อทำกิจกรรมได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สนใจกิจกรรมดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักและกลุ่มรอง สนใจกิจกรรมที่ให้โรงแรมจัดกิจกรรมภายนอกโรงแรมมากที่สุด เหมือนกัน ได้แก่ กิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และพายเรือคายัคหรือซับบอร์ด สนใจกิจกรรมที่ให้โรงแรมบริการรถรับ-ส่ง มากที่สุด เหมือนกัน ได้แก่ เดินทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ เดินทางขึ้นเขาผาหินกูบ และกิจกรรมรูปแบบโฮมสเตย์ และสนใจกิจกรรมที่ให้โรงแรมจัดกิจกรรมภายในโรงแรมมากที่สุดเหมือนกัน ได้แก่ นวดไทยหรือนวดน้ำมัน และสปาด้วยสมุนไพรท้องถิ่น นอกจากนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้านลักษณะของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้ที่มีแนวโน้มจะเข้าพักโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรีในอนาคต โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักและกลุ่มรองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเหมือนกัน เนื่องด้วยปัจจุบันเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจและมีอิทธิพลต่อคนรอบข้างในการไปท่องเที่ยว นรินทร์สิรี เชียงพันธ์ (2560, น.1) มีช่วงอายุแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สูงวัยที่เกษียณอายุมีช่วงอายุ 60 - 79 ปี และ ผู้ที่ทำงานประจำมีช่วงอายุ 30 – 59 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยววันเสาร์-อาทิตย์ พักโรงแรม 2 คืน และ 1 คืน มากที่สุด เดินทางเป็นครอบครัว 3 – 5 คน และมีค่าใช้จ่ายต่อทริปต่อคนที่ 2,001 – 4,000 บาท สอดคล้องกับสถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ Q1-Q4 ปี พ.ศ. 2561 (ภาคตะวันออก) Q1 - Q4 ปี พ.ศ. 2561 จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยวันที่มาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีของนักท่องเที่ยวที่ 2.42 วัน และนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวเฉลี่ยที่ 1,686.89 บาท ต่อวันต่อคน ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวกลุ่มรองส่วนใหญ่สนใจจะมาท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีช่วงเทศกาลท่องเที่ยวตั้งแต่ช่วงเดือนพฤศจิกายน-มิถุนายน โดยมีการประมาณการค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวสูงสุดที่ 4,001–6,000 บาท

ทั้งนี้ วิกฤตการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ประชาชนชาวไทยหันมาสนใจการดูแลสุขภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้การทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพระหว่างท่องเที่ยวและเข้าพักโรงแรมมีความสำคัญมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งจากผลงานวิจัยผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรีสามารถเลือกข้อมูลของรูปแบบกิจกรรม และลักษณะของนักท่องเที่ยว ไปพิจารณาเพื่อต่อยอดโดยการนำข้อมูลดังกล่าวไปหาข้อเท็จจริงทางการตลาด ร่วมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าของโรงแรม หาความสอดคล้องช่วงฤดูกาลหรือช่วงเวลาทำกิจกรรม รวมไปถึงการวิเคราะห์หาความคุ้มค่าในการลงทุนหากเกิดการนำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพมาปรับใช้กับโรงแรม ซึ่งหากผู้ประกอบการมองเห็นแนวโน้มความต้องการทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเหล่านั้นของนักท่องเที่ยวจริง ก็จะสามารถเลือกลงทุนเพิ่มเติม หรือต่อยอดจากบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกรูปแบบเดิมที่มีอยู่ภายในโรงแรม เพื่อให้โรงแรมขนาดเล็กในจันทบุรีสามารถสร้างรายได้เพิ่มจากกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่ให้ความสำคัญแก่การรักษาสุขภาพ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเริ่มกลับมาท่องเที่ยวและเข้าพักโรงแรมในจังหวัดจันทบุรีภายหลังวิกฤตการณ์เริ่มคลี่คลายในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์เชิงปริมาณ.* กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.

การท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2561-2565.* จันทบุรี: สำนักงานจังหวัดจันทบุรี.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. *สถิตินักท่องเที่ยว, สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2559 – 2564.* สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. *สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ Q1-Q4 ปี 2561 (ภาคตะวันออก)., สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2561 (จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด).* สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก https://www.mots.go.th/News-link.php?nid=12100

กรมพัฒนาธุรกิจ. [ม.ป.ป.]. *จำนวนนิติบุคคลประเภทธุรกิจโรงแรมที่เลิกกิจการมกราคม พ.ศ. 2563 - มีนาคม พ.ศ. 2564.* กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาธุรกิจ.

กองข้อมูลธุรกิจ. (2560). *ธุรกิจเด่นประจำเดือน พ.ย. 60, DBD ธุรกิจด้านสุขภาพ.* สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก https://dbd.go.th/download/document_file/ Statisic/2560/T26/T26_201711.pdf/

ณัฏฐ์วดี คณิตินสุทธิทอง. (2560). *ความต้องการของตลาดและศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย: รายงานการวิจัย.* นครศรีธรรมราช: คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.

ณัฐกานต์ โรจนุตมะ. (2542). *ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ธนาภา พรประทานเวชน. (2558). *แนวทางการพัฒนาโรงแรมขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการปรับปรุงตึกแถวในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

นรินทร์สิรี เชียงพันธ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพศหญิงชาวต่างชาติในกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).

นิฤมน คำเอี่ยม. (2553). *แนวโนมพฤติกรรมการทองเที่ยวเชิงสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ปทิตตา ตันติเวชกุล. (2546, เมษายน-มิถุนายน). *โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ.* จุลสารการท่องเที่ยว, 22(2), 30-41.

ประมาณการรายได้ของครัวเรือน พ.ศ. 2560–2564 (ทั่วประเทศ) จำแนกตามเกณฑ์ของ กคช., รายงานการคาดประมาณรายได้ของครัวเรือนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. [ม.ป.ป.]. สืบค้นจาก https://housingkc.nha.co.th/files/article/attachments/025db76a01300e02b558b072fab26bdb.pdf

พัชรศร กนิษฐะสุนทร. (2559). *การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวแบบ Green Tourism ของผู้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

รัฐภัทร์ ธนภัทรธีรานันท์. (2561). *รูปแบบโรงแรมเพื่อสุขภาพในเกาะสมุย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *พระราชบัญญัติโรงแรม.* สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C349/%C349-20-2547-a0001.pdf

Digital 2021: THAILAND. *Ecommerce growth by category.* Retrieved 2021, April

15, from https://datareportal.com/reports/digital-2021-Thailand

Global Wellness Institute [GWI]. [n.d.]. *Global Wellness Institute wellness evidence.* Retrieved 2021, April 15, from https://globalwellnessinstitute.org/wellnessevidence/